

СЕКЦІЯ І. ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ

МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОТЕНЦІАЛУ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ НА ЗМІНУ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Ємельянов Олександр Юрійович

д-р. екон. наук, професор, професор кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Базарник Остап-Павло Романович

здобувач вищої освіти Інституту економіки і менеджменту
Національний університет «Львівська політехніка», Україна

Результати господарської діяльності значною мірою залежать від рівня економічного розвитку підприємств [1, 2], зокрема від ступеню реалізації їх наявного інвестиційного та інноваційного потенціалу [3, 4]. Така реалізація відбувається при здійсненні різноманітних нововведень [5–7] з одночасним збільшенням виробничих можливостей компаній [8–10]. За цих умов, як правило, скорочуються питомі затрати ресурсів [11–13], що є ознакою впровадження ресурсозберігаючої моделі розвитку фірм [14–16]. Дана модель передбачає економне використання виробничих ресурсів [17–19], насамперед енергоносіїв, а її здійснення може потребувати належного фінансування [20], зокрема з боку держави [21–25]. Водночас, реалізація потенціалу енергозбереження на підприємствах може позитивно вплинути на їх фінансовий стан, насамперед, на рівень фінансової стійкості цих підприємств.

Для того, щоб оцінити вплив реалізації потенціалу енергозбереження на підприємствах на зміну рівня їх фінансової стійкості, необхідно, передусім, правильно визначати цей рівень. Одним з можливих підходів до такого визначення є встановлення мінімально необхідної величини надходжень, яку підприємство повинно спрямовувати на погашення узятих позик та сплату процентів за користування ними, щоб своєчасно та у повному обсязі виконати свої боргові зобов'язання. Тоді, зіставивши прогнозну річну величину надходжень підприємства, яку воно може використати для обслуговування та погашення узятих позик, з попередньо обчисленою мінімально необхідною величиною таких надходжень, можливо оцінити рівень фінансової стійкості досліджуваного підприємства.

Досить часто позиковий капітал підприємства містить складові, що відрізняються як термінами їх погашення, так і рівнем позикового відсотка. Тому для обчислення мінімально необхідної величини надходжень підприємства обидва ці параметри позикового фінансування можуть бути попередньо усередненими. Тоді рівень фінансової стійкості підприємства ($P_{\phi cn}$) може бути оціненим із використанням такого показника:

$$P_{\text{фсн}} = \frac{H_n}{H_m} = \frac{H_n \cdot ((1+p)^T - 1)}{P \cdot p \cdot (1+p)^T}, \quad (1)$$

де:

H_n – прогнозна річна величина надходжень підприємства, яку це підприємство може використати для погашення та обслуговування узятих ним позик, грн.;

H_m – мінімально необхідна для виконання боргових зобов'язань річна величина надходжень підприємства, грн.

p – середній за узятими позиками рівень позикового відсотка, частки одиниці;

T – усереднена тривалість погашення усіх позик, які було узято суб'єктом підприємництва, років;

P – загальна величина позик, які було узято суб'єктом підприємництва, грн.

Тоді модель оцінювання впливу реалізації потенціалу енергозбереження на приріст рівня фінансової стійкості підприємства ($\Delta P_{\text{фсн}}$) матиме такий вигляд:

$$\Delta P_{\text{фсн}} = \frac{(H_n + E - I) \cdot ((1+p+\Delta p)^{T+\Delta T} - 1)}{(P + \Delta P) \cdot (p + \Delta p) \cdot (1+p+\Delta p)^{T+\Delta T}} - \frac{H_n \cdot ((1+p)^T - 1)}{P \cdot p \cdot (1+p)^T}, \quad (2)$$

де:

E – очікуване зниження річної величини видатків підприємства, пов'язаних зі споживанням ним енергетичних ресурсів, внаслідок реалізації наявного у підприємства потенціалу енергозбереження, грн.;

I – очікуваний приріст величини певних видів операційних витрат підприємства після реалізації ним енергозберігаючих заходів, грн.;

Δp , ΔT , ΔP – очікувана зміна внаслідок реалізації потенціалу енергозбереження на підприємстві відповідно середнього рівня позикового відсотка, середньої тривалості погашення та загальної величини позик.

Отже, формула (2) може бути використана при оцінюванні економічних наслідків реалізації потенціалу енергозбереження на підприємствах.

Список використаних джерел:

1. Ємельянов, О. Ю. (2018). Концептуальні підходи до оцінювання рівня техніко-технологічного розвитку підприємств. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки", (7), 36–42.
2. Ємельянов, О., Петрушка, Т. & Симака, А. (2022). Інноваційність економічного розвитку підприємств: сутність, види та особливості оцінювання. Економіка та суспільство, (37). <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1221>.
3. Гришко, В. А., Ємельянов, О. Ю. & Крет, І. З. (2010). Оцінювання поточного та стратегічного рівня інвестиційного потенціалу машинобудівних підприємств. Вісник Національного університету «Львівська політехніка», (683), 210-215.
4. Ємельянов, О. Ю. & Гришко, В. А. (2009). Управління якістю продукції машинобудівного підприємства в процесі формування його інноваційного потенціалу. Збірник наукових праць "Економіка: проблеми теорії та практики" (253 (VII)), 185-191.
5. Амоша, О. І., Булеєв, І. П. & Шевцова, Г. З. (2007). Інноваційне оновлення техніко-технологічної бази промислового виробництва на синергетичних засадах: теорія і практика. Економіка промисловості, (1(36)), 3-9.
6. Найдюк, В. С. (2013). Сутність та передумови інноваційного розвитку підприємств. Маркетинг і менеджмент інновацій, (4), 251–263.
7. Продіус, О. І. (2010). Інноваційний розвиток промисловості: реалії та перспективи. Вісник

- ХНУ, (1(1)), 106–110.
8. Войцехівська, В. В., Войцехівська, Ю. В. & Висоцький, А. Л. (2012). Методи прогнозування розвитку виробничого потенціалу підприємств. Вісник Національного університету «Львівська політехніка» «Проблеми економіки та управління», (725), 42–48.
 9. Ємельянов О. Ю., Висоцький, А. Л. & Петрушка, Т. О. (2016). Діагностування достатності обсягів збутової діяльності промислових підприємств. Науковий вісник НЛТУ України, (26.6), 102–108.
 10. Плешка, А. Р. (2011). Фактори, що впливають на розвиток виробничого потенціалу. Наук. праці Нац. ун-ту харч. технологій (37/38), 279–283.
 11. Баландіна, І. С. (2011). Принципи формування потенціалу ресурсозбереження на підприємствах у сучасних умовах. Бізнес Інформ, (11), 141–143.
 12. Козик, В. В., Петрушка, Т. О. & Ємельянов, О. Ю. (2013). Обґрунтування економічної доцільності впровадження ресурсозберігаючих технологій як чинника економічного розвитку підприємств. Науковий вісник Національного гірничого університету, (4), с. 134–140.
 13. Іваненко, О. В. (2013). Формування потенціалу ресурсозбереження соціально-економічних систем. Економіка. Фінанси. Право, (8), 7–10.
 14. Некрасова, Л. А. & Хрістова, А. В. (2017). Формування ресурсозберігаючої моделі розвитку підприємства. Економіка: реалії часу, (2 (30)), 79–84.
 15. Петрушка, Т. О. (2013). Оцінювання економічної ефективності ресурсозберігаючого розвитку промислових підприємств (дис. ... канд. екон. наук). НУ «Львівська політехніка». Львів, Україна.
 16. Сотник, І. М. (2010). Економічне стимулювання ресурсозбереження у контексті сталого розвитку України. Економіст, (12), 72–75.
 17. Андрусів, У. Я. & Мазур, І. М. (2017). Комплексний підхід до забезпечення раціонального використання енергетичних ресурсів. Бізнес Інформ, (1), 44–49.
 18. Бойчук, Н. Я. & Острянюк, М. М. (2017). Проблеми енергозбереження та підвищення енергоефективності економіки України. Сучасні проблеми економіки і підприємництва, (19), 25–34.
 19. Жадько, К. С. (2017). Сучасні тенденції енергозбереження та ефективності діяльності підприємств. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності, (16), 302–307.
 20. Yemelyanov, O., Petrushka, T., Symak, A., Trevoho, O., Turylo, A., Kurylo, O., Danchak, L., Symak, D. & Lesyk, L. (2020). Microcredits for Sustainable Development of Small Ukrainian Enterprises: Efficiency, Accessibility, and Government Contribution. Sustainability, (12(15)), 6184.
 21. Майстро, С. & Більовський, М. (2018). Державна політика енергоефективності та енергозбереження як необхідна умова забезпечення енергетичної безпеки України. Ефективність державного управління, (1(54)), 80–87.
 22. Матвийчук, Н. М. (2016). Приоритеты реализации политики энергосбережения в Украине. Economics and management, (1), 97–100.
 23. Михаліцька, Н. Я. (2013). Реалізація політики енерго- та ресурсозбереження в контексті зміцнення національної безпеки. Науковий вісник ЛДУВС. Серія економічна, (2), 108–117.
 24. Yemelyanov, O., Symak, A., Lesyk, L., Petrushka, T., Kryvinska N. & Vovk, O. (2021). Modeling of Parameters of State Participation in Financing of Energy Saving Projects at Enterprises. Advances in Intelligent Systems and Computing, (1293), 498–511.
 25. Петренко, І. П. & Козловська, О. Ю. (2017). Фінансова підтримка проектів у сфері енергозбереження в Україні. Вісник УНУ, 14(2), 65–68.